

ношенню до контрольних варіантів, в кінці вегетації було відзначено в комбінованих варіантах, де мульчування проводили перегноем (0,5 шару) + тирса (0,5 шару) і торфом (0,5 шару) + тирса (0,5 шару). **Висновки.** Багаторічне дослідження дозволило встановити, що найбільш доцільно мульчувати тирсою (з підживленням); а також перегноем (0,5 шару) + тирсою (0,5 шару) та

торфом (0,5 шару) + тирсою (0,5 шару). В цих варіантах показник рівня рентабельності зріс на 7,2...92,8% та 11,1...98,2% відповідно до контрольних варіантів; чистий прибуток – 360,9-892,7 тис. грн/га.

Ключові слова: яблуня; розсадник; мульча; вологість; кронування; генеративні утворення; товарність; рентабельність.

УДК 582.684.1:631.53.02

Особливості методичних підходів визначення посівних якостей насіння звіробою звичайного (*Hypericum perforatum* L.)

Дем'янюк О. С.¹, Кічігіна О. О.¹, Цибро Ю. А.¹, Куценко Н. І.²

¹Інститут агроекології і природокористування НААН, вул. Метрологічна, 12, м. Київ, 03143, Україна, e-mail: demolena@ukr.net; *e-mail: seednlen@ukr.net, u.cubro@gmail.com

²Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроекології і природокористування НААН, Полтавська обл., с. Березоточа, Україна, e-mail: on58842@gmail.com

Мета роботи. Розробити методичні підходи визначення посівних якостей насіння звіробою звичайного (*Hypericum perforatum* L.) із використанням стандартних процедур і методик, які застосовують у вітчизняній та міжнародній практиці. **Методи.** Інформаційно-аналітичні, лабораторні та математично-статистичні. Враховували методичні підходи, які наведено для інших культур у нормативних документах, чинних в Україні та закордоном – Міжнародні правила аналізу насіння, ГОСТ 34221-2017, ГОСТ 12014-82, ДСТУ 4138-2002, ДСТУ 7018:2009, ДСТУ 2116-92, ДСТУ 3657-97. **Результати.** Встановлено, що в Україні для широкого спектру лікарських і ефіроолійних культур, у тому числі звіробою звичайного, відсутні нормативні документи (чинні стандарти) на методи визначення посівних якостей, технічні умови на насіння. У лабораторних умовах експериментально встановлено порядок аналізування чистоти і відходу насіння, визна-

чення маси 1000 насінин, вологості та схожості насіння. Встановлено, що для проведення аналізування на визначення чистоти і відходу із середньої проби масою 5 г слід формувати робочу пробу 0,5 г. Експериментально підтверджено, що масу 1000 насінин краще визначати шляхом зважування та додавання двох повторів по 500 насінин. Визначені параметри аналізування вологості насіння: маса наважки – 0,5 г, температурний режим – 130±2°C, час висушування – 40 хв. Встановлено методичні особливості визначення показників енергії проростання та схожості насіння. Так, з метою мінімізації процесів, що супроводжують проведення обліків та матеріальних витрат, оптимальним субстратом для пророщування є фільтрувальний папір, а спосіб пророщування – на папері. Рекомендованими для пророщування є стала (+20°C) та змінна (+20–30°C) температури. Строки проведення обліків: енергії проростання – 10 доба, схожості – 21 доба. **Висновки.** Розроблено методичні підходи визначення посівних якостей насіння звіробою звичайного, встановлено оптимальні параметри та порядок аналізування насіння на визначення чистоти і відходу, маси 1000 насінин, вологості насіння, енергії проростання та схожості насіння.

Ключові слова: звіробій звичайний; методичні підходи; посівні якості насіння; чистота і відхід; маси 1000 насінин; вологість; енергія проростання; схожість.

Olena Demyanyuk
<https://orcid.org/0000-0002-4134-9853>
 Olga Kichigina
<https://orcid.org/0000-0003-0879-627X>
 Tsybro Yuliya
<https://orcid.org/0000-0001-7775-9283>
 Kutsenko Nataliya
<https://orcid.org/0000-0002-4777-1860>